

Logisch

In: *Logisch: Annuaarium 2004*, Studievereniging Christiaan Huygens, Technische Universiteit Delft, 2004.

Waarom precies weet ik niet. Ik veronderstel dat er binnen de faculteit nog wel een aantal mensen zijn die zich Verbeek, Van der Poel en Krijgsman herinneren. Ze gaven colleges die met logica te maken hadden en daardoor lieten ze wiskunde en informatica-studenten in de vroege jaren zeventig kennis maken met logica. Belangrijker dan reguliere colleges waren echter de colleges die speciaal voor een bepaald collegejaar in het leven werden geroepen om belangrijke logicaboeken met een aantal geïnteresseerde studenten te behandelen. Mendelsohn, Gödel, Tarski en anderen passeerden de revue. Ik moet eerlijk bekennen dat ik niet altijd alles begreep, maar tegelijkertijd dien ik ook te zeggen dat desondanks die colleges mij meer hebben gevormd dan alle reguliere colleges tezamen.

Misschien moet ik wel aantekenen dat die colleges in zeer goede aarde vielen omdat ik eerder al gegrepen was door werk van Russell, Wittgenstein, Gödel en Beth. Middagenlang bracht ik door in de Delftse universiteitsbibliotheek, meestal onder het genot van bekertjes chocolademelk om er achter te komen hoe vanuit een logica standpunt de wereld er uitzag.

Een voor mij onvoorstelbare ontdekking was dat in de Wiskunde Bibliotheek een exemplaar van Russell's *Principia Mathematica* aanwezig was. En in wat voor vorm! Alsof het getypt was door Russell zelf! Niet een gedrukt exemplaar, maar het leek meer op de illegale kopieën die wij destijds maakten van hoofdstukken geschreven door TU-hoogleraren in voor studenten onbetaalbare boeken die desondanks als verplicht werden voorgeschreven. Ik weet dat ik zelf nog urenlang heb doorgebracht aan het maken van illegale 'blauwdrukken' van hoofdstukken van dergelijke boeken om die beschikbaar te maken voor wiskunde en informatica-studenten. In het geval van Russell echter, was het alsof je een handgeschreven exemplaar van zijn meesterwerk te pakken had. Zo'n boekwerk uit een kast te kunnen pakken, de bladzijden te kunnen omslaan, zo'n ervaring, inderdaad, nooit en nimmer te realiseren met het resultaat van een huidendaagse webzoektocht.

Een van de onderwerpen waar ik me nu nog wel mee bezig houd is het computationeel modelleren van humor. Een aparte humorcategorie zijn de 'logische' grappen. Een categorie die in ieder geval nog enigszins logisch te analyseren valt.

Voorbeeldje?

Sam loopt langs een gracht. Hij kijkt naar de overkant en ziet iemand lopen. Hij denkt: Verrek dat lijkt Moos wel! Aan de andere kant van de gracht loopt Moos en hij kijkt op een gegeven moment naar de overkant en denkt: Hé dat is Sam volgens mij! Er komt een brug, ze steken over, ze komen elkaar op de brug tegen en wat blijkt? Ze zijn het allebei niet...

Anton Nijholt
Universiteit Twente